

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ศึกษานอกกระบวนและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาสกร ชมภูบุตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มิถุนายน 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาสกร ชมภูบุตร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มิถุนายน 2560

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มิถุนายน 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

INFORMAL AND NON – FORMAL EDUCATION CENTRES
MANAGEMENT WRH CREATIVE LEARNING IN MUANG
DISTRICT ROI ET PROVINCE

PATSAKORN CHOMPOOBUT

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF EDUCATION
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2560 (2017)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของ นายภาสกร ชมภูบุตร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.กุศล ศรีสารคาม)

..... กรรมการ
(ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง)

บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฒ์, ผศ.ดร.)

วันที่ 20 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560

552075032045 : สาขา : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : การบริหารจัดการการเรียนรู้/ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ภาสกร ชมภูบุตร : การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION CENTERS' MANagements WITH CREATIVE LEARNING IN MUANG DISTRICT, ROI ET PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: จำนง กมลศิลป์,ปร.ด., อุทัย กมลศิลป์,ปร.ด. หน้า 92, ปีพ.ศ. 2560

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของครูที่มี สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบเอฟ (f-test)

ผลการศึกษาพบว่า 1. ครู มีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองลงมาคือด้านการให้บริการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพต่างกัน และประสบการณ์การทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

552075032045 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION ; M.A. (EDUCATIONAL
ADMINISTRATION

KEYWORDS : LEARNING MANagements/FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION
CENTRES

PATSAKORN CHOMPOOBUT : FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION CENTERS'
MANAGEMENTS WITH CREATIVE LEARNING IN MUANG DISTRICT, ROI ET PROVINCE.
ADVISORY COMMITTEES: CHAMNONG KAMOSIN, Ph.D.; UTHAI KAMONSIN, Ph.D.; 92 PP,
B.E. 2560.

This research serves the purposes: 1) to study formal and non-formal education centers' managements with creative learning in RoiEt province's Muang district, 2) to compare their managements with creative learning in the preceding district with teachers' statuses and working experiences. Samples were 34 teachers working for formal and non-formal education centersin RoiEt province's Muang district. The research instrument was the rating scale questionnaire. Statistics used for data analyzes comprised frequencies, percentages, standard deviations and f-tests.

Results of the research findings: 1) Teachers' managements with creative learning of formal and non-formal education centers in the above district have been rated at the high scale in the overall aspect. When taking each one into consideration, they have been found that i) the highest scale aspect is planning learning managements, while the lower ones are providing learning services, holding learning activities, creating learning networks, whereby the lowest one is promoting and supporting communal, social, cultural and traditional activities. 2. Comparative results of their managements with creative learning of formal and non-formal education centers in the same district have confirmed that teachers' statuses and working experiences show no differencestheir managements in both the overall aspect and a single one. As a result, they are not in conformity with the set hypotheses.

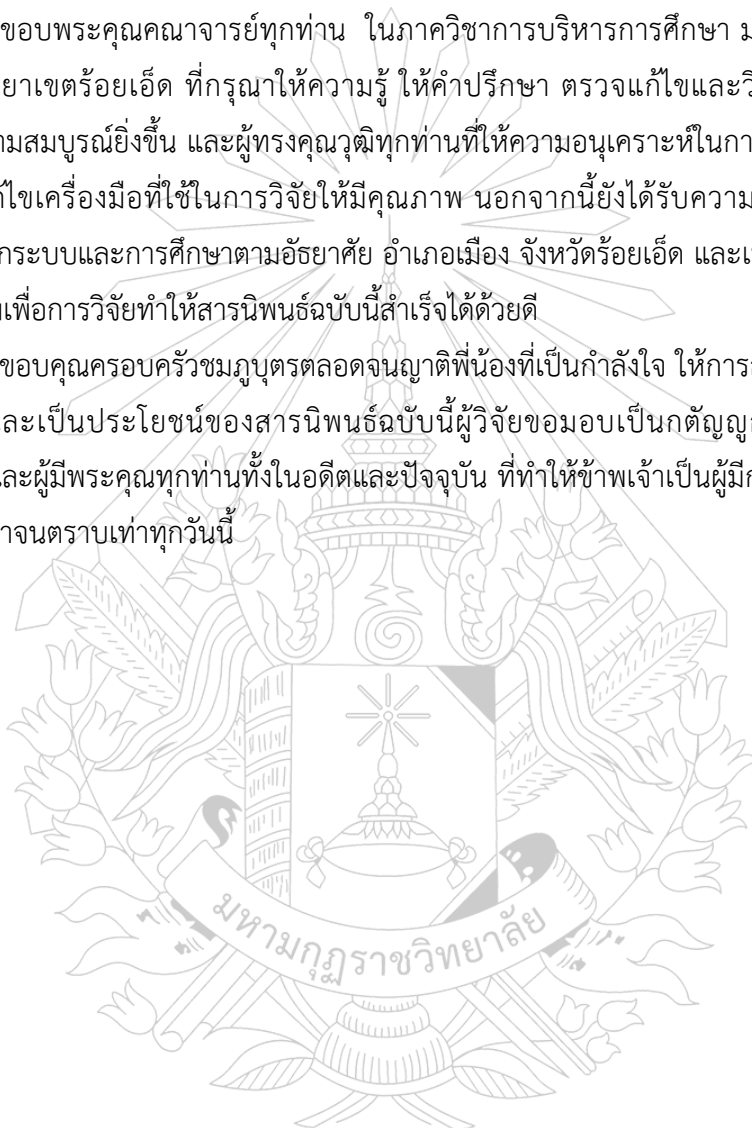
ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.จ่านง กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.อุทัย กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ในภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อนครูทุกคนในตอบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวชมภูบุตรตลอดจนญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและเป็นประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ภาสกร ชมภูบุตร

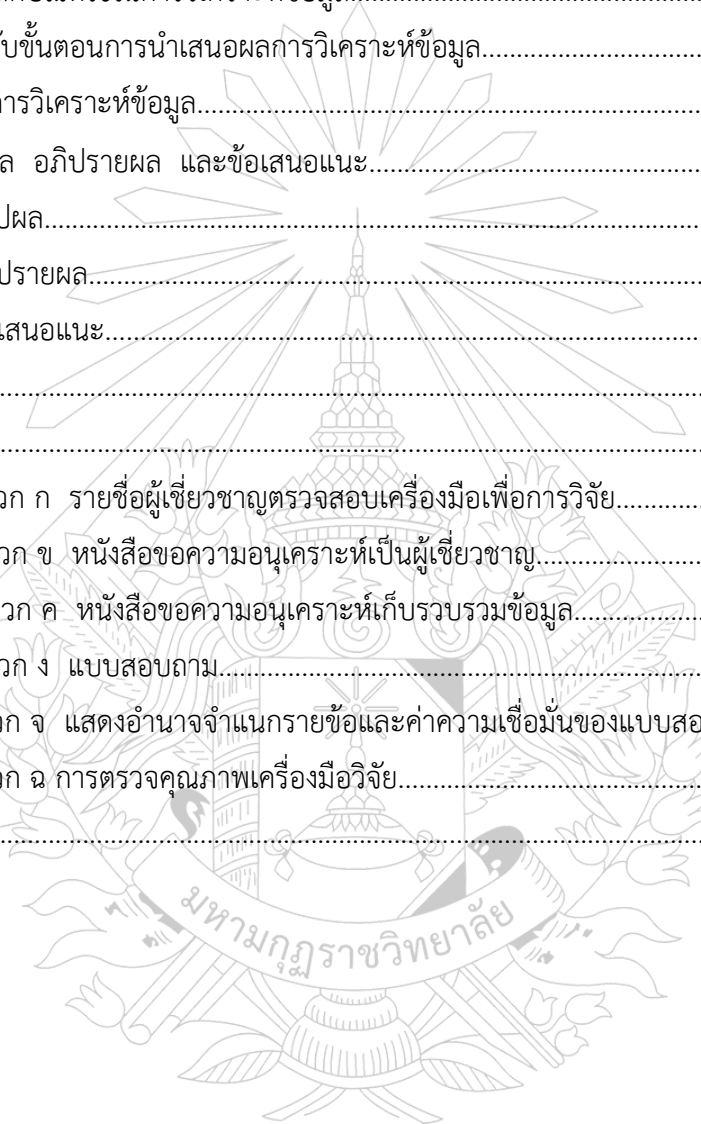

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	7
2.2 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....	16
2.3 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย.....	22
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
2.5 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.3 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	35
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
5.1 สรุปผล.....	54
5.2 อภิปรายผล.....	55
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	61
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	62
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	64
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	70
ภาคผนวก จ แสดงอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	76
ภาคผนวก ฉ การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	78
ประวัติผู้วิจัย.....	81

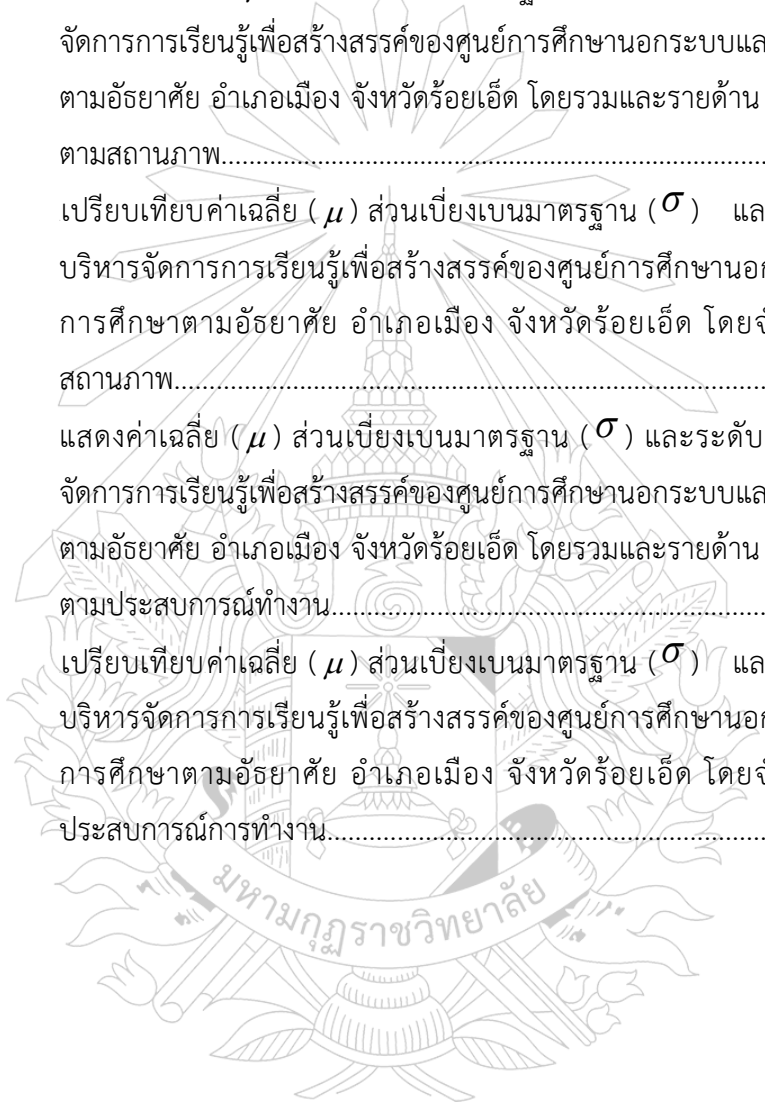
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แยกตามกลุ่มเป้าหมาย.....	29
4.1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
4.2	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน.....	42
4.3	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรวมและรายข้อ.....	43
4.4	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	44
4.5	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการให้บริการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	45
4.6	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณีโดยรวมและรายข้อ.....	46
4.7	ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่		หน้า
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามสถานภาพ.....	48
4.9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามสถานภาพ.....	50
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	51
4.11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	53

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

2.1	แสดงการสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	33
-----	--	----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นที่แต่ละประเทศที่จะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกโดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับความท้าทายดังกล่าวได้คือคุณภาพคนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้ตนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งพัฒนาคนให้ “มองกว้างคิดไกลใฝ่ดี” และกำหนดสังคมไทยที่พึงประสงค์ไว้ว่าสังคมไทยควรเป็นสังคมคุณธรรมสังคมอุดมปัญญาและสังคมแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้คุณธรรมความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง ประกอบอาชีพได้มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุมน อมรวิวัฒน์, 2550, หน้า 18) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรมคุณธรรมและวัฒนธรรมเป็น การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

จากที่กล่าวมาสถานศึกษาจึงมีบทบาทและมีความสำคัญสูงต่อการพัฒนาคุณภาพของคน เนื่องจากการดำเนินงานในสถานศึกษามีผลกระทบต่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนด หลักการจัดการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิต

2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ. 2559 ได้กำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนี้ 1. ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพเป็นคนดี และมีความสุข 2. ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ4. สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,2545, หน้า 20) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามที่กล่าวมากระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษาโดยให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการเร่งขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและพัฒนามาตรฐานการศึกษาของนักเรียนให้ใกล้เคียงกันสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันรวมทั้งยังพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยให้ชุมชนท้องถิ่นเอกชนหน่วยงานมีส่วนร่วมจัดทำและประสานเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งนี้ได้มีมาตรการเร่งพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานและศึกษาต่อเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานรวมทั้งให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การสรรบุคลากร ให้ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้นและกระจายอำนาจไปสู่จังหวัดและโรงเรียนเพื่อเร่งดำเนินการปฏิรูปสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นจากนโยบายจึงส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเร่งดำเนินการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการบริหารจัดการและเปิดจัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2557 มีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 20 แห่ง ศูนย์การศึกษารวมชน (กศน.ตำบล) จำนวน 193 แห่ง พนักงานราชการ (ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครู กศน. ตำบล) จำนวน 340 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 10 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด 2559, ออนไลน์)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินโดยภาพรวมทั้ง 5 มาตรฐานอยู่ในระดับดี ถ้าพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่ามาตรฐานที่1 ปรัชญา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนการจัดการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 คุณภาพของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับ

พอใช้ และตัวบ่งชี้ที่ 2.9 ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์อยู่ในระดับปรับปรุง มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและทักษะชีวิตผลการประเมินอยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ 4 การบริหารจัดการ ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก มาตรฐานที่ 5 การประกันคุณภาพภายในผลการประเมินอยู่ในระดับดี และผลจากการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดร้อยเอ็ดและจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกและสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาด้านการบริหาร ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยรวมถึงปัญหาในกาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ ซึ่งยังขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆจึงมีผลทำให้การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจนทำให้จัดการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะเป็นครูผู้รับผิดชอบการสอนจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้กรอบ5ด้านตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 , หน้า 33) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พร้อมทั้งนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการพัฒนาคุณภาพของของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1ครูที่มีสถานภาพต่างกัน จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

1.3.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยมีกรอบการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัด
ร้อยเอ็ด จำนวน 34 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้านได้แก่

1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้
4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี
5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาภายในระยะเวลา 1 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2559

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สามารถนำผลการวิจัยและข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนในการ
พัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการที่จะนิยามเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันดังนี้

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่แสดงถึงการประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจ การประกอบด้วยการสำรวจความต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน การวางแผนกิจกรรมและโครงการ การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน การปฐมนิเทศ การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกิดทักษะเจตคติและค่านิยม ตามที่กำหนดไว้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดและออกแบบกิจกรรมไว้ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ สามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับองค์กรชุมชนอื่น อย่างกว้างขวาง มีการประเมินความต้องการของผู้เรียน การวิเคราะห์

ด้านการให้บริการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานทุกภารกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการสำรวจความต้องการของประชาชน และการเก็บรวบรวมหลักฐานความต้องการการจัดกิจกรรมการศึกษาประชาสัมพันธ์การเรียน การจัดทำข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อมที่จะให้บริการจัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบลและศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน การประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นเครือข่ายการเรียนรู้งาน

ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาจากระบบประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบนักศึกษาองค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานเครือข่ายทราบถึงนโยบายการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์การเรียน การแนะนำช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง สามารถตัดสินใจศึกษาต่อการเลือกประกอบอาชีพหรือรู้จักปรับตัวที่อยู่ในสังคมรู้จักดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การกระจายและการหมุนเวียนระบบ สื่อการศึกษาการผลิต จัดซื้อจัดหาสื่อการปฏิบัติงานธุรการ จัดทำบัญชี ทำบันทึก ประสานความร่วมมือ การรับสมัครนักศึกษา ทำทะเบียน การจัดบริการสื่อวัสดุอุปกรณ์ คุรุภัณฑ์การศึกษา การนิเทศติดตามผลและรายงานผล สะท้อนผลงานให้เห็นความก้าวหน้า อุปสรรค ปัญหา รวมทั้งผลสำเร็จของการดำเนินงาน

ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การจัดระบบและพัฒนาให้แหล่งความรู้ซึ่งหมายถึง องค์กร สถานประกอบการบุคคล ศูนย์ข่าวสารข้อมูล สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถถ่ายโยงเกิดกระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ดมีหน้าที่จัดบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกรูปแบบแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ครู หมายถึง พนักงานราชการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ดำรงตำแหน่งครู กศน.ตำบล มีหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบด้วย

1) **สถานภาพ** หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับ สารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสองเพศ คือ (1) ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน(2) ครู กศน.ตำบลและ (3) ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2) **ประสบการณ์ทำงาน** หมายถึง อายุงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ (1)ต่ำกว่า 5 ปี (2)5-10 ปี(3) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” นี้เป็นการวิจัยปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- 2.2 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.3 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548, หน้า 5) ในการศึกษาความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ ควรทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นเบื้องต้นก่อน กล่าวคือ สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายถึงมนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยวแต่อาจมีข้อยกเว้นน้อยมากที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่นฤๅษี การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่าครอบครัว (family) เผ่าพันธุ์ (tribe) ชุมชน (community) สังคม (society) และประเทศ (country) เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมี “ผู้นำกลุ่ม” รวมทั้งมี “แนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมาโดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ ในปัจจุบันอาจเรียกว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้นเรียกว่าการบริหาร (administration) หรือการบริหารราชการ (public administration) ด้วยเหตุผลเช่นนี้มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการบริหารหรือการบริหารราชการได้ง่าย และทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่า “ที่ใดมีประเทศ ที่นั่นย่อมมีการบริหาร” คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “administratae” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรือ อำนาจการ (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรีสำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า

administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ ส่วนคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (publicservices)แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่าการบริหารจัดการ (management administration)เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่นการนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการการบริหารราชการด้วยความรวดเร็ว การลดพิธีการที่ไม่จำเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และการมุ่งใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้นนอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามารับสัมปทานจากภาครัฐเช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่งเหล่า บุหรือ ไร่ อย่างไรก็ดีภาคธุรกิจก็ได้ทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่นจัดโครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขายสินค้าราคาถูกหรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม เป็นต้นการบริหาร บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการหมายถึงการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆของหน่วยงานของรัฐและ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงานและ/หรือบุคคล)ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น

- 1) การบริหารนโยบาย (Policy)
- 2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority)
- 3) การบริหารคุณธรรม (Morality)
- 4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society)
- 5) การวางแผน (Planning)
- 6) การจัดองค์การ (Organizing)
- 7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing)
- 8) การอำนวยการ (Directing)
- 9) การประสานงาน (Coordinating)
- 10) การรายงาน (Reporting)
- 11) การงบประมาณ (Budgeting)

เช่นนี้เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แพมส์-โพสคอร์บ (PAMS-POSDCORB) แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายพร้อมกันนี้ อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหารหมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

- 1) การบริหารคน (Man)
- 2) การบริหารเงิน (Money)
- 3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material)
- 4) การบริหารงานทั่วไป (Management)
- 5) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market)
- 6) การบริหารคุณธรรม (Morality)
- 7) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message)
- 8) การบริหารเวลา (Minute) และ
- 9) การบริหารการวัดผล (Measurement)

เช่นนี้ เป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายการให้ความหมายทั้ง 2 ตัวอย่างที่ผ่านมานี้เป็นการนำหลักวิชาการด้านการบริหาร คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” มาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้การให้ความหมายคำว่ากระบวนการบริหารเช่นนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารชัดเจน เข้าใจได้ง่าย เป็นวิชาการ และมีกรอบแนวคิดด้วย นอกจากนี้แล้วยังอาจนำปัจจัยอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีก เป็นต้นว่า 3M ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การบริหารคน (Man)
- 2) การบริหารเงิน (Money)
- 3) การบริหารงานทั่วไป (Management)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541, หน้า 251) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร (Administration) หมายถึง “การบริหารงานใดๆ ขององค์การที่ไม่ต้องการกำไร โดยผู้บริหารจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เป้าหมายขององค์การที่วางเอาไว้บรรลุผลสำเร็จโดยมิได้คำนึงถึงผลตอบแทนที่ตนจะได้รับ คำว่า Administration จึงมักใช้ในองค์การของรัฐบาล หรือหน่วยงานสาธารณะที่ไม่หวังผลกำไร”

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 46) กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคนเรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน (Objectives) กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะบริหาร การดำเนินการต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

2) ทรัพยากรในการบริหาร (Resources) ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกย่อๆ ว่า 4 M's คือ

2.1 มนุษย์ (Man)

2.2 เงิน (Money)

2.3 วัสดุเครื่องใช้ (Material)

2.4 ความสามารถในการจัดการ (Management)

3) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กล่าวคือเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย การนำเอาปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

จากความหมายของการบริหารข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการทำงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ซึ่งมีบุคคลเป็นทรัพยากรหลักและบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น เช่น เงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายได้

2.1.1 องค์ประกอบของการบริหาร

สมยศ นาวิการ (2546, หน้า 11) กล่าวว่า กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของการบริหารซึ่งประกอบด้วย

- 1) การวางแผนและควบคุม
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การจัดหาบุคคลและฝึกอบรม
- 4) การจัดการความขัดแย้ง

ติน ปรัชญพทุทธิ (2537, หน้า 8) กล่าวถึงการบริหารงานทั่วไปหรือการบริหารราชการซึ่งนิยมใช้คำว่า “Administration” สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งร่วมมือกับกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง สรุปว่า การบริหารงานประกอบด้วยส่วนสำคัญๆ 5 ประการคือ

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organization)
- 3) การอำนวยการ (Directing)

4) การประสานงาน (Coordination)

5) การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากนี้ยังได้พิจารณาต่อไปถึงหลักการบริหารงานอื่นๆ ควบประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆ 14 ประการ คือ

1) หลักการแบ่งงาน (Division of Work) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

2) การกำหนดหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ควรจะได้สัดส่วนกัน

3) เอกภาพในการบังคับบัญชา (Unit of Command) คือ ภายในโครงสร้างขององค์การหนึ่งๆ จะประกอบด้วยหน่วยงานผู้ปฏิบัติและผู้ใต้บังคับบัญชาจำนวนมากมาตามหลักเอกภาพในการบังคับบัญชาคนเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง

4) เอกภาพในการอำนวยการ (Unit of Direction) หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกันมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน

5) หลักการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization of Authority) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเอกภาพในการบังคับบัญชา และเอกภาพในการอำนวยการ

6) หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain) คือ อำนาจในการบังคับบัญชาจะลดหลั่นลงมาเป็นลำดับตามสายงานบังคับบัญชาจากระดับสูงลงสู่ระดับล่าง

7) องค์การจะต้องมีวินัย (Discipline) เพื่อเป็นข้อบังคับในการปกครอง และในการควบคุมพฤติกรรมของคนในองค์การ

8) องค์การจะต้องมีระบบ (Order) เป็นหลักในการปฏิบัติงาน

9) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

10) ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบเงินเดือนควรได้สัดส่วนกับการทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือ องค์การและผู้ปฏิบัติงาน

11) องค์การจะต้องมีความยุติธรรมและความเสมอภาค

12) องค์การจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Sincerity of Tenure) ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

13) องค์การจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล

14) ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คือ มีความจงรักภักดี มีความจริงใจและสุจริตใจต่อกันและกัน เพื่อประโยชน์ขององค์การโดยส่วนรวม

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol, 2011, P 215, อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2543, หน้า 52) ได้อธิบายถึงกระบวนการบริหารจัดการงานว่าประกอบด้วยหน้าที่ (Functions) ทางการจัดการ 5 ประการ คือ

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

3) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกระทำให้สำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน

4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

5) การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุป จากลักษณะขององค์ประกอบของการบริหารในเบื้องต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปต่อการศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้ คือ ในการบริหารงานจะต้องตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหาร มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิกริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย

2.1.2 ความสำคัญของการบริหาร

พิทยา บวรวัฒนา (2545, หน้า 20) เห็นว่าการจัดองค์การแบบระบบราชการประกอบไปด้วยหลักการบริหารที่สำคัญ 7 ประการ คือ

1) หลักลำดับชั้น (Hierarchy) ระบบราชการจัดหมวดหมู่ตำแหน่งต่างๆ เป็นลำดับชั้น ข้าราชการในลำดับชั้นที่สูงทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการที่อยู่ในลำดับชั้นที่ต่ำรองลงมา การจัดลำดับชั้นในระบบราชการเป็นไปเพื่อเป็นหลักประกันว่าเบื้องบนจะสามารถควบคุมเบื้องล่างได้อย่างใกล้ชิด

2) อำนาจของสมาชิกองค์การมีที่มาจากอำนาจตามตำแหน่งราชการ อำนาจของแต่ละตำแหน่งจะมีบทบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดของข่ายของอำนาจ และหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งอย่างละเอียด

3) การทำงานในองค์การแบบระบบราชการถูกกำหนดโดยกรอบของระเบียบแบบแผนที่เป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษรของหน่วยงานราชการทุกคนทำงานไปตามระเบียบ

4) ข้าราชการต้องวางตัวเป็นกลาง ข้าราชการต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและประเพณีวัฒนธรรมของสังคม

5) การรับราชการถือว่าเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง บุคคลที่จะมาเป็นข้าราชการต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญพิเศษและต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับงานราชการตลอดจนมีความจงรักภักดีต่อองค์การ เพื่อเป็นการตอบแทนระบบราชการจะให้รางวัลแก่ข้าราชการในรูปของเงินเดือนสวัสดิการบำนาญและโอกาสความก้าวหน้าในงานต่อไปในอนาคต

6) ระบบราชการมีลักษณะที่คงทนถาวรอยู่ยงคงกระพันและแข็งแกร่ง เพราะโดยโครงสร้างแล้ว ระบบราชการมีลำดับขั้นที่มั่นคงกำหนดอำนาจของแต่ละตำแหน่งในแต่ละชั้นไว้แน่นชัด ไม่มีใครมาทำลายได้ ประชาชนต้องพึ่งพาบริการสาธารณะจากระบบราชการ ตัวข้าราชการเองทำอะไรไม่ได้เพราะถูกผูกมัดโดยกรอบของระเบียบราชการ ผู้นำทางการเมืองต้องอาศัยความรู้ความสามารถของระบบราชการและไม่มีความสามารถเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของระบบราชการได้ เพราะระบบราชการมีลักษณะเป็นทางการเหมือนเครื่องจักรกล

7) ระบบราชการมีแนวโน้มที่จะปกปิดความรู้ในความสัมพันธ์ของกลไกระบบราชการไม่ให้คนภายนอกได้ทราบ เพื่อเป็นการเสริมสร้างอำนาจของตัวระบบราชการเอง

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539, หน้า 5) ได้เสนอกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอนหรือที่เรียกว่า POSDCORB ซึ่งเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหาร

P : Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนการลงมือปฏิบัติจริง

O : Organizing การจัดองค์การ หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์การ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

S : Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่ง เช่น ภารกิจที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการสรรหา การฝึกอบรม ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี

D : Directing การอำนวยการ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำ การตัดสินใจ สั่งการ ออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน

CO : Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบการติดต่อสื่อสารการสร้างกลุ่มงาน

R:Reporting การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนการชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

B: Budgeting การงบประมาณ หมายถึง การศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ ตลอดถึงการวางแผนการคลัง การทำบัญชีและการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินตรงตามเป้าหมายของการบริหารที่กำหนดไว้

จากความหมายข้างต้นผู้วิจัยนำมาสรุปถึงการศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศิลปะ กลยุทธ์ และภาวะผู้นำทำให้สมาชิกขององค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหน้าที่ ทำให้งานขององค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539, หน้า 24) ได้นิยามคำว่า Management (การจัดการ) ไว้ใน Dictionary of Management ว่า “การจัดการ คือ กระบวนการ กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในอันที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายามร่วมของกลุ่มบุคคล”

“การจัดการ คือ การประสมประสานทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปเพื่อบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ” อย่างไรก็ตามในปัจจุบันอาจมีการให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “การจัดการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางตำแหน่งทางการแข่งขันขององค์กรเพื่อดำเนินงานในรูปของวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่ชัดเจนและใช้เป็นแนวทางสำหรับกำกับใช้ทรัพยากรในแผนงานต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำองค์กรไปสู่การมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนในระยะยาว”

จะเห็นได้ว่าคำนิยามนี้ครอบคลุมสาระสำคัญซึ่งเป็นประเด็นหลักของการบริหาร 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ทรัพยากร และการประสมประสาน

1) **วัตถุประสงค์ (Objective)** เหตุผลเบื้องต้นในการดำเนินงานขององค์กรทุกองค์กรคือความคงอยู่ หรืออยู่รอดขององค์กร ดังนั้นองค์กรต่างๆ ย่อมต้องมีเป้าหมายในการดำเนินการซึ่งหมายถึง วัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารต้องดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จนั่นเอง

2) **ประสิทธิผล (Effectiveness)** หมายถึง ความสามารถขององค์กรในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดีในช่วยเวลาที่กำหนดประสิทธิผลเน้นการบริหารระยะยาวและต่อเนื่อง เช่น ประสิทธิภาพเบื้องต้นขององค์กรทุกองค์กร คือ ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ได้ต่อไป

3) **ทรัพยากร (Resource)** หมายถึง ทรัพยากรที่ผู้บริหารเกี่ยวข้องด้วยโดยตรง ซึ่งแต่เดิมนั้น โดยทั่วไปถือกันว่าทรัพยากรดังกล่าว ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ และการจัดการ หรือที่

เรียกโดยย่อว่า 4 M's (Man Money Material and Management) แต่โดยที่สภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป องค์กรต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อ องค์กรด้วยนักวิชาการหลายๆ ท่านต่างมีความเห็นในเรื่องของทรัพยากรแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้เป็นทรัพยากรในด้านต่างๆ ดังนี้ ทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ทรัพยากรการเงิน (Money) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ (Material) ทรัพยากรเทคนิคและวิธีการจัดการ (Management or Method) และในปัจจุบันมุ่งสู่ทรัพยากรด้านตลาด (Market) ทรัพยากรเวลา (Time) ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technology) และทรัพยากรเครือข่าย (Network)

4) การประสานประสาน (Integration and Coordination)คือ การสร้างความสมดุล และสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างทรัพยากรต่างๆ เพื่อความสำเร็จขององค์กร องค์กรใดมีวัตถุประสงค์จะสร้างความเจริญเติบโตมากน้อยเพียงใด ย่อมต้องจัดการให้ทรัพยากรต่างๆ ให้มีอัตราส่วนที่จะสามารถทำให้ได้มาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การประสานประสานจึงหมายถึง การทำให้กิจกรรมต่างๆ สอดคล้องต่อเนื่องกัน เช่น ในหน่วยงานต่างๆ ขององค์กรต้องมีการจ้างคนเข้าทำงานและมีการลำดับความสำคัญของหน่วยงานและความต้องการจากภายนอกองค์กร ต้องมีการประสานพลังบุคคลที่อยู่ในองค์กรให้เข้าทำงาน ซึ่งบุคคลเหล่านั้นต่างก็มีค่านิยมและมีความเป็นตัวของตัวเองทั้งสิ้น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2524, หน้า 40) ให้ความหมายว่าการบริหารคือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์กร (Organization) และองค์กรนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด
2. ต้องมีคนทำงานคนซึ่งทำงานนี้จะต้องมีการทำงานร่วมกับคนเป็นส่วนใหญ่ในการบริหารหรือการทำงาน
3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหารซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน
4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและวัตถุประสงค์

สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 6-7) มีความเห็นว่า “การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resource) มาประกอบกันตามกระบวนการการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ” และเห็นว่าการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการคือ

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

4. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
6. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือใจ (Collective Mind) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังร่วมกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุถึงวัตถุประสงค์
7. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือการดำเนินการอย่างมีเหตุผล
8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นมนุษย์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปถึงการบริหารงานของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ว่า การจัดการ คือ กระบวนการ กิจกรรมหรือการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีหลักการ บริหาร 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ทรัพยากร และการประสมประสาน

2.2 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบ

สุนทร สุนันท์ชัย (2544, หน้า 46-47) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความคิดที่ผู้ใหญ่กระทำต่อผู้เยาว์ เพื่อให้ผู้เยาว์มีความสามารถที่จะรับบทบาทของผู้ใหญ่ในอนาคต และจากคำนิยามนี้จะเห็นว่า การศึกษามีใช้จะทำในรูปแบบของ โรงเรียนชั้นเรียนเท่านั้น แต่อาจจะทำด้วยวิธีใดๆ ก็ได้ เช่น การสั่งสอนอบรมในครอบครัว การสั่งสอนอบรมในชุมชน การสั่งสอนอบรมในวัดการสั่งสอนอบรมในกลุ่มกิจกรรมต่างๆ การสั่งสอน ฝึกหัดอบรมที่ทำกันนอกโรงเรียนหรือชั้นเรียนนี้เองเป็นการศึกษานอกระบบ หรือที่ฝรั่งเรียกกันว่า “Non Formal Education” ซึ่งภาษาไทยก็มีคำเรียกหลายๆอย่างเช่น การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษานอกแบบการศึกษารูปนัย เป็นต้น

สำนักงานการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน (2549, หน้า 33) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษานอกระบบเป็นกิจกรรมการศึกษาซึ่งจัดบริการให้แก่ผู้พลัดโอกาสเข้าศึกษาในระบบโรงเรียนโดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา กิจกรรมทางการศึกษามีความยืดหยุ่นในเรื่องต่างๆ เช่น ระเบียบ กฎเกณฑ์ หลักสูตร ระยะเวลาของกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีความหลากหลาย การศึกษานอกระบบเกิดขึ้นมาจากความเชื่อพื้นฐานหรือปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตที่ว่าบุคคลได้รับการศึกษาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

จรรยาพร ธรณินทร์ (2550, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กระบวนการจัดการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เป็นทัศนคติ ทักษะ และความรู้ ซึ่งทำได้อย่างยืดหยุ่นกว่า การเรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป สมรรถนะที่เกิดจากการศึกษานอกระบบมีตั้งแต่ทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ไขความขัดแย้ง การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่น ความรับผิดชอบและความมีวินัย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 (2551, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่าการศึกษานอกระบบ หมายถึงกิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554, หน้า 48) ได้ให้ความหมายว่าการศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่จัดให้กับประชาชน ทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านพื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่นๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาระบบมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึงการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านพื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่นๆ เป็นฐานในการดำรงชีวิตการจัดการศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร เวลาเรียน สถานที่เรียน วิธีเรียน ผู้เรียน ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องอายุ อาชีพ พื้นฐานการศึกษา เน้นการเรียนเรื่องที่เป็นสภาพปัจจุบันเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.2.2 ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2532, หน้า 299 -300) ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ ค่านิยมและเสริมสร้างประจักษ์จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสิ่งที่อยู่รอบตัวมีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่าการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วย

ตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2549, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอรรถาธิบายว่า การศึกษาตามอรรถาธิบายเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตตามสถานการณ์ในชีวิตเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน หรือเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว สภาพแวดล้อม สื่อ แหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีลักษณะสำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการสอน ไม่มีประกาศนียบัตรหรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 (2551, หน้า 1) ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่าการศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความสนใจความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554, หน้า 49) ได้ให้ความหมายว่าการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึงการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่ผู้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสมัครใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากประสบการณ์การทำงาน บุคคล ครอบครัว สื่อมวลชน ชุมชน แหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีลักษณะสำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอบ ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานศึกษาที่แน่นอนเรียนที่ไหนก็ได้ สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

จากความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึงการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ โดยมีลักษณะสำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอบ

2.3.3 เป้าหมายของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สุมาลี สังข์ศรี (2545, หน้า 119 - 120) กลุ่มเป้าหมายหลักที่การศึกษานอกระบบจะให้บริการ คือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพโดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ และให้ความสำคัญมากแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ถ้าพิจารณาตามช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบจะครอบคลุมดังนี้ กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มผู้ที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสหรือด้อยโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกจากนั้นยังครอบคลุมกลุ่มวัยเรียนที่ต้องการเรียนรู้ทางการศึกษานอกระบบเพิ่มเติม กลุ่มพ้นวัย

เรียนมาแล้วหรือกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายตามความจำเป็นที่จะต้องให้บริการ
เร่งด่วนมีดังนี้

- 1) กลุ่มเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อแต่ต้องการเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- 2) กลุ่มแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้วและมีการศึกษาน้อย ความรู้และทักษะทางอาชีพ
- 3) กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่นสตรี ผู้สูงอายุ เป็นต้น
- 4) กลุ่มคนพิการ เด็กเร่ร่อน ผู้ต้องโทษและผู้ด้อยโอกาสในลักษณะอื่นๆ
- 5) กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งต้องดูแลบุตรก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา
- 6) กลุ่มผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน องค์กรท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน

2.3.4 กิจกรรมการศึกษานอกระบบและกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

กิจกรรมการศึกษานอกระบบ มีดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2554, หน้า 47)

- 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) การศึกษาต่อเนื่อง เป็นการศึกษาที่เป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน

3) การประเมินเทียบระดับการศึกษา แบ่งการประเมินเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ทักษะอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาสังคม โดยผู้ประเมินเทียบระดับการศึกษาสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพ มาเข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

4) การจัดการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ โดยมีกำหนดบทบาทให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา กิจกรรมการศึกษานอกระบบ มีดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2554, หน้า 48)

- 4.1) การเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างสภาพแวดล้อม
- 4.2) รูปแบบการเรียนรู้ที่มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมไว้หลายมิติ
- 4.3) รูปแบบการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต วิถีธรรมชาติ และวิถีชุมชน
- 4.4) การเรียนรู้ที่จัดเพื่อให้คนเรียนได้เรียนรู้ตามต้องการ
- 4.5) การเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.6) รูปแบบการเรียนรู้ลักษณะอื่นๆ แล้วแต่สภาพและวิธีการของแต่ละคน และผู้จัดการเรียนรู้

2.3.5 วิธีการจัดการศึกษา

การศึกษานอกระบบ มีวิธีการจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานบริหารงานการศึกษา
นอกโรงเรียน 2549 : 40)

1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง
ระหว่างผู้เรียนให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย

2) ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่นเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การสนทนาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น การเรียนรายบุคคล ให้ผู้เรียนเลือกได้ และให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายและ
สภาพท้องถิ่น

3) ใช้สื่อชนิดต่างๆ ช่วยในการเรียนการสอนอาจใช้สื่อหลายชนิดผสมผสานกัน
(Multimedia) ใช้ระบบการศึกษาทางไกลเข้ามาช่วย

4) ความยืดหยุ่นในด้านต่างๆ เช่น เวลา หลักสูตร สถานที่เรียน การลงทะเบียน
และลดทอนระเบียบต่างๆ

5) ควรศึกษารูปแบบและวิธีการรับความรู้และการถ่ายทอดความรู้เรื่องที่มีมาตั้งแต่
ดั้งเดิม

6) เน้นทักษะกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การ
แก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ ต้องปรับที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนอาจยังเคยชินกับการเรียน
แบบเดิม คือ คอยเป็นผู้รับเท่านั้นต้องปรับให้ฝึกคิด ฝึกวิเคราะห์

7) ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการนำตนเอง

8) จัดการเรียนรู้ให้ผสมกลมกลืนกับชีวิตไม่ควรให้แปลกแยกออกมาจากการดำเนิน
ชีวิต

9) ควรเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

10) เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การฝึกปฏิบัติจริงจนสามารถทำได้

11) ต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของการเรียนรู้สร้างนิสัยใฝ่รู้ ส่งเสริมให้เกิด
ความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

12) ควรสอนวิธีการในการแสวงหาความรู้มากกว่าเน้นการให้เนื้อหาความรู้ให้
เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการฝึกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

13) ครูเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียน
เป็นผู้แนะนำช่วยแก้ไขปัญหา ผู้เรียนอาจเป็นทั้งครูและผู้เรียนในเวลาเดียวกัน

14) ควรใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในการเรียนรู้

15) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่
การศึกษาตามอัธยาศัย อาจจัดได้หลายลักษณะ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษา
นอกโรงเรียน 2549, หน้า 41)

1) การจัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทต่างๆ เช่น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์
ข้อมูลข่าวสาร ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสมุนไพร ศูนย์กีฬา ฯลฯ

2) การเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ
อินเทอร์เน็ต

3) การจัดกิจกรรมกลุ่มในชุมชน เช่น เวทีชาวบ้าน กลุ่มสหกรณ์หมู่บ้าน กลุ่มสตรี
กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ ประชาชนจะได้รับความรู้จากกิจกรรมเหล่านี้เป็นผลพลอยได้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551, หน้า 3-4) ได้
กล่าวถึงโครงสร้างการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ดังนี้

1. ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

1.1 ระดับประถมศึกษา มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 48 หน่วย แบ่งเป็นวิชาบังคับ
36 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิตแบ่งเป็น
วิชาบังคับ 40 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิตแบ่ง
เป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

2. สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระดังนี้

2.1 สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่ง
เรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น การวิจัยอย่างง่าย

2.2 สาระความรู้พื้นฐานเป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

2.3 สาระการประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการ
ตัดสินใจประกอบอาชีพทักษะในอาชีพ การจัดการอาชีพอย่างมีคุณธรรมและพัฒนาอาชีพให้มีความ
มั่นคง

2.4 สาระทักษะการดำเนินชีวิตเป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สุขอนามัย และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ศิลปะและสุนทรียภาพ

2.5 สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
เศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมืองและการพัฒนา
ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม

3. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับละไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง

4. มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ระดับเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้เมื่อ ผู้เรียนจบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5. เวลาเรียน ในแต่ละระดับใช้เวลาเรียน 4 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีที่มีการเทียบโอนผลการ เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนต้องลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

2.3 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ประวัติและความเป็นมา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จัดตั้งขึ้นตาม ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2536 เป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลางซึ่งในขณะนั้นศูนย์บริการการศึกษานอก โรงเรียนอำเภอเมืองร้อยเอ็ดสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนปีพ.ศ. 2542 ได้มีการปฏิรูประบบ ราชการกรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ต่อมา สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2551 จึงส่งผลให้ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองร้อยเอ็ด เปลี่ยนชื่อใหม่ตาม พระราชบัญญัติ เป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ที่ตั้งปัจจุบัน ตั้งอยู่ถนนรัชชูปการ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่สำนักงาน กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด มีพื้นที่จำนวน 11 ไร่ มีอาคารสำนักงาน 1 หลัง ห้องเรียน สายสามัญ 3 หลัง อาคารเด็กก่อนวัยเรียน 3 หลัง อาคารห้องเรียนวิชาชีพ 2 หลัง รับโอนจาก กศน. จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2537 และมีอาคารห้องสมุดประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด 1 หลัง รับโอนจาก

กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ.2551 มีหน้าที่บริหารจัดการงานการศึกษาออกโรงเรียน ในพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด รวม 15 ตำบล 210 หมู่บ้าน

ปัจจุบันศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งพัฒนาบริเวณพื้นที่บริการประชาชน และพัฒนาอาคารสถานที่ ห้องเก็บพัสดุ ห้องสื่อการเรียนการสอน ห้องข้อมูลสารสนเทศ เพื่อบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างพอเพียง ในพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ปัจจุบันมีครูและบุคลากร จำนวน 58 คนโดยมีนางสาวจิราวัลย์ ซาเหลา เป็นผู้บริหารสถานศึกษาคนปัจจุบัน

ทรัพยากร

1. อาคารสำนักงาน จำนวน 1 หลัง รับโอนจาก กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2537 ลักษณะเป็นอาคาร ชั้นเดียว อาคารคอนกรีต สร้างด้วยเงินงบประมาณจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. อาคารเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 3 หลัง รับโอนจาก กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2537 ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว อาคารคอนกรีต สร้างด้วยเงินงบประมาณ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. อาคารห้องเรียนเรียนวิชาชีพจำนวน 2 หลัง รับโอนจาก กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2537 ลักษณะ เป็นอาคารชั้นเดียว อาคารคอนกรีตสร้างด้วยเงินงบประมาณ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. อาคารห้องสมุดประชาชน จำนวน 1 หลัง รับโอนจาก กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2551 ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว อาคารคอนกรีต งบประมาณกรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. อาคารฝ่ายพัฒนาผู้เรียนสายสามัญ จำนวน 1 หลัง รับโอนจาก กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. 2537 ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว อาคารคอนกรีตสร้างด้วยเงินงบประมาณ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2550 ลักษณะเป็นอาคารแบบเปิดโล่ง สร้างด้วยเงินงบประมาณ 50,000 บาท

ข้อมูลครูและบุคลากร

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีครูและบุคลากร ในงบประมาณ 2558 ดังนี้

1.ข้าราชการ	จำนวน 4 คน
2. ครูอาสาสมัครฯ	จำนวน 4 คน
3. ครู กศน.ตำบล	จำนวน 28 คน
4. ครูศูนย์การเรียนชุมชน	จำนวน 2 คน

5. ครูประจำกลุ่ม	จำนวน 10 คน
6. ครูประจำกลุ่มคนพิการ	จำนวน 5 คน
7. บรรณารักษ์จ้างเหมา	จำนวน 1 คน
8. ครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน	จำนวน 4 คน
รวม	จำนวน 58 คน

การวิเคราะห์ SWOT

จากการวิเคราะห์ SWOT ของสถานศึกษา โดยประชุมระดมความคิดเห็นของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (S = Strengths)

บาล

พอเพียง

การศึกษา

สถานศึกษา องค์การนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา

ที่ดี

ตามแผนงานโครงการ

ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมจากภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนราชการของอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
2. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี
3. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ยุติธรรม
5. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ
6. ครูและบุคลากรมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้
7. ครูและบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
8. ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
9. ครูและบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี
10. ครูบุคลากรทุกฝ่ายมีการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา
11. ผู้บริหารมีสภาวะความเป็นผู้นำสูงเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา องค์การนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา
12. ครู บุคลากร ส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีความคล่องตัวในการประสานงานที่ดี
13. มีแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่เป็นรูปธรรม และใช้จ่ายเงินงบประมาณตรงตามแผนงานโครงการ
14. ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมจากภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนราชการของอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

15. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

16. สถานศึกษามีภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในหมวดวิชาพื้นฐานยังไม่เป็นที่พอใจ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนา

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การรักการอ่านของผู้เรียน ยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

3. ครู และบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ครบวิชาเอก หรือขาดแคลนครูหมวดวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษสอนไม่ตรงวิชาเอกที่เรียนมา

4. อัตราผู้เรียนต่อครูมากเกินไป และพื้นที่รับผิดชอบกว้างทั้งตำบลทำให้การดูแลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการช่วยเหลือนักศึกษาทำได้ไม่ทั่วถึง

โอกาส (Opportunities)

1. ภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือสนับสนุนการจัดการศึกษา

2. ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเอื้อต่อการเรียนรู้

3. ผู้เรียน ผู้รับบริการมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านความรู้พื้นฐาน ด้านอาชีพ และการดำรงชีวิต

4. สถานศึกษามีหลักสูตรที่หลากหลาย ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้

อุปสรรค (Threats)

1. เขตพื้นที่รับผิดชอบของครูมีความกว้างขวาง มีพื้นที่มาก จำนวนศูนย์การเรียนชุมชนกระจายกันอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

2. ครูและบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ครบวิชาเอก หรือขาดแคลนครูหมวดวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษสอนไม่ตรงวิชาเอกที่เรียนมา

3. งบประมาณที่เป็นงบอุดหนุนรายหัวของนักศึกษาเพื่อจัดการศึกษาน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในระบบในระดับเดียวกัน และงบอุดหนุนรายหัวส่วนใหญ่ใช้เป็นค่าตอบแทนครูศูนย์การเรียนชุมชน เหลือใช้เพื่อการดำเนินการน้อยมาก

4. ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ที่น้อยและยากจนไม่สนใจเรียน เพราะต้องประกอบอาชีพเลี้ยงปากท้องจัดการศึกษาจึงจัดได้ไม่เต็มที่ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาไม่เป็นไปตามหวังคาดไว้

5. อัตราผู้เรียนต่อครูมากเกินไป และพื้นที่รับผิดชอบกว้างทั้งตำบลทำให้การดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการช่วยเหลือนักศึกษาทำได้ไม่ทั่วถึง

6. ครู/บุคลากรเช่น ครูอาสาสมัครฯครู กศน.ตำบลครู ศรช. บรรณารักษ์จ้างเหมาขาดขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ

ทิศทางของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

คนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้และการมีอาชีพอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพ
2. จัดและส่งเสริมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเพื่อพัฒนาสมรรถนะของประชาชนและชุมชนให้สามารถสร้างสรรค์และแข่งขันด้านอาชีพได้อย่างยั่งยืน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
4. พัฒนาและส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
5. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้และระบบบริหารจัดการให้สามารถดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษตลอดชีวิตและการศึกษาเพื่อการมีงานทำของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์/ตัวชี้วัด/กลุ่มเป้าหมาย

เป้าประสงค์

1. คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ครอบคลุมและเป็นธรรม
2. ผู้เรียนและผู้รับบริการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข
3. ภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง
4. ชุมชนมีการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

5. แหล่งการเรียนรู้มีอยู่อย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาส และช่องทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน
6. นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารองค์กร และจัดบริการการเรียนรู้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ
7. มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ สามารถจัดบริการตอบสนองกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. ร้อยละของกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และเป็นธรรม
 - 1.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 1) ผู้ด้อยโอกาส
 - 2) ผู้พิการหรือทุพพลภาพ
 - 3) ผู้สูงอายุ
 - 4) ชนต่างวัฒนธรรม
 - 5) ประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจใฝ่เรียนรู้
 - 1.2 การพัฒนาความสามารถในเชิงการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
 - 1) ผู้อยู่ในวัยแรงงานที่อยู่นอกระบบ
 - 2) ผู้อยู่ในวัยแรงงานที่อยู่ในระบบ
2. ร้อยละของผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตร หรือกิจกรรมการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. ร้อยละของผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการของหน่วยงานและสถานศึกษา
4. ร้อยละของภาคีเครือข่ายที่เพิ่มขึ้นในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
5. ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้อันเป็นผลเนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรม
6. ร้อยละของชุมชนที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่พร้อมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต

7. ร้อยละของหน่วยจัดกิจกรรมที่นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการบริหารองค์กรและการจัดบริการการเรียนรู้แก่ประชาชน
8. ร้อยละของผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานและสถานศึกษา
9. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. ร้อยละของหน่วยจัดกิจกรรมที่สามารถนำแผนการนิเทศไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
11. ร้อยละของหน่วยงานสถานศึกษาที่มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสามารถนำไปพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. ผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้ และศักยภาพที่พึงประสงค์
3. ผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อการใช้บริการของหน่วยงานและสถานศึกษา
4. ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต
5. ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้
6. ชุมชนที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่พร้อมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต
7. หน่วยจัดกิจกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการบริหารองค์กร และจัดบริการการเรียนรู้แก่ประชาชน
8. ผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานและสถานศึกษา
9. บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. สถานศึกษาที่มีระบบการนิเทศที่มีคุณภาพ
11. สถานศึกษาที่มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสามารถนำไปพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 2.1 แยกตามกลุ่มเป้าหมาย

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	ระดับ			รวม
		ประถม จำนวนคน	ม.ต้น จำนวนคน	ม.ปลาย จำนวนคน	
1.	เด็กด้อยโอกาส	-	3	3	6
2.	สตรีกลุ่มเสี่ยง	-	-	-	-
3.	ผู้สูงอายุ	-	1	1	2
4.	คนพิการ	23	35	14	72
5.	ผู้นำท้องถิ่น	5	8	17	30
6.	องค์การบริหารส่วนตำบล	-	2	-	2
7.	ผู้ต้องขัง	30	56	57	143
8.	ทหารกองประจำการ	-	81	191	272
9.	ผู้ใช้แรงงาน	108	545	879	1532
10.	แรงงานต่างด้าว	-	-	-	-
11.	เกษตรกร	115	381	350	846
12.	ชาวไทยภูเขา	-	-	-	-
13.	ปอเนาะ	-	-	-	-
14.	ชุมชนแออัด	-	-	-	-
15.	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	374	272	120	766
16.	ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-
17.	อื่นๆ	-	-	-	-
	รวม	655	1384	1632	3671

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพบุลย์จันทร์พรหม (2550, หน้า 101) ได้ศึกษาการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการะบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ โดยใช้กระบวนการ PAOR ครอบคลุมการศึกษาคือการเรียนแผนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือการอบรมเชิง

ปฏิบัติการและการนิเทศภายในในการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จสามารถพัฒนาครูให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กนิษฐา คำยีน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการความรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพาน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานจัดการความรู้พบว่าร่องรอยการดำเนินงานการจัดการความรู้ของสถานศึกษาเพียง 5 แหล่งข้อมูล คือแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษารายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาและแผนงาน/โครงการของฝ่ายงานมีการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายด้านการจัดการความรู้ไว้ในแผนพัฒนาประจำปี มีการกำหนดกลยุทธ์ รูปแบบในการจัดการความรู้ไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

2. แนวทางในการบริหารจัดการความรู้ของสถานศึกษา พบว่ามีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานการจัดการความรู้ของสถานศึกษา โดยจัดโครงสร้างการบริหารให้มีองค์กรหรือคณะบุคคลร่วมรับผิดชอบงานด้านการจัดการความรู้มีการแต่งตั้งคณะบุคคลปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการความรู้ กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของครูผู้สอน ในการเสนองาน/โครงการประชุมสัมมนา จัดระบบการบริหารจัดการให้มีการร่วมประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในแต่ละฝ่ายงานเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

กอบกุล กลับอำไพ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราชและ 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตรฐานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประชากรในการศึกษา คือ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครศรีธรรมราชโดย

ภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามาตรฐานด้านปัจจัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือ มาตรฐานการผลิตและมาตรฐานกระบวนการตามลำดับ

2. ปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ดังนี้

2.1 มาตรฐานด้านผลผลิตโดยภาพรวมพบว่าผู้รับบริการไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องไม่มีทักษะความรู้พื้นฐานไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วนทุกกิจกรรมไม่นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองในการสร้างงาน อาชีพ ไม่เคารพกฎ ระเบียบขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นในการรับรู้ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญา นักศึกษาสอบตกเป็นจำนวนมากไม่มีความตระหนักในคุณค่าหรือประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่าไม่ได้มีการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการของคนในชุมชนไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้รับบริการเป็นสำคัญไม่มีระบบนิเทศ ติดตามภาคีเครือข่ายไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย โดยภาพรวมพบว่าสภาพอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ตั้งอยู่ห่างไกลชุมชน อาคารไม่เป็นเอกเทศ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่มีเพียงพอ ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและไม่มีข้อมูลสารสนเทศ

ศิริวรรณ ปินเครือ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปางทั้ง 5 ด้าน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารครูและคณะกรรมการสถานศึกษาของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดลำปางรวม 168 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และปลายเปิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดลำปางทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการวางแผนและด้านประสานงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน 2) สภาพปัญหาที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพบว่า ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

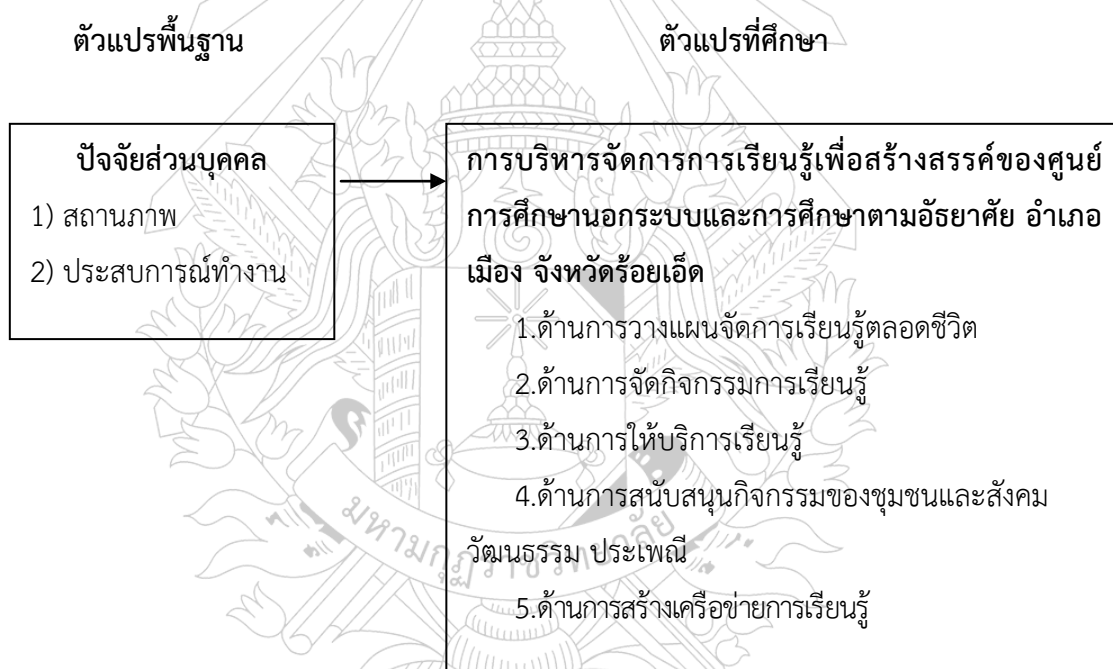
ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

อรุณโรจน์ ทองงาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 2) การปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 3) พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกลุ่มตัวอย่างคือศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจำนวน 103 อำเภอผู้ให้ข้อมูลศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละ 3 คนประกอบด้วยผู้อำนวยการหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการศึกษาจากระบบและครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 309 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการตามแนวคิดของฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟีและการปฏิบัติงานของครูตามคู่มือการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ค่าร้อยละค่ามัธยฐานเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ตั้งนั้นการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษาการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรการจัดให้มีส่งเสริมสภาพการเรียนรู้การนิเทศและประเมินผลด้านการสอนการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูการดูแลเอาใจใส่ครูและผู้เรียนการควบคุมการใช้เวลาในการสอนและการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน 2) การปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้แก่การปฐมนิเทศและการวางแผนการเรียนรู้การรับสมัครผู้เรียนและการตรวจสอบหลักฐานการศึกษาการแนะแนวและการวัดและประเมินผล 3) พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพบดังนี้ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโดยภาพรวมส่งผลต่อการ

ปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยประยุกต์ใช้ ตัวชี้วัดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553 : 1-5) 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการให้บริการเรียนรู้ 4) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี 5) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้สถานภาพ เพศ และประสบการณ์ทำงาน เป็นตัวแปรต้นกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการวิจัยดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 34 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ.:2552) ดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินการระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง การดำเนินการในระดับมาก
 3 หมายถึง การดำเนินการในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง การดำเนินการในระดับน้อย
 1 หมายถึง การดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50–5.00	การดำเนินการในระดับมากที่สุด
3.50–4.49	การดำเนินการในระดับมาก
2.50–3.49	การดำเนินการในระดับปานกลาง
1.50–2.49	การดำเนินการในระดับน้อย
1.00–1.49	การดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามลักษณะแบบปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 5 ด้านคือ 1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านการให้บริการเรียนรู้ 4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี 5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3.3.2 กำหนดประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อจะนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

3.3.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตของการวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภทคือแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด

3.3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอแนะและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหาและสำนวนภาษา ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่าน

1. ดร.สมศรี แก้วกิตติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง

การศึกษา : ปร.ด(การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ดร.ประพิศ โบราณมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง

การศึกษา : ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. ผศ. ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านอักษรและความสอดคล้องของเครื่องมือ

การศึกษา : ปร.ด(วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง : ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถามโดยใช้แบบวัด ดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC) (ภาคผนวก จ) ได้ค่า IOC = 0.67-1.00

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปทดสอบวัดความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัก (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.96(ภาคผนวก ฉ)

3.3.6 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด

3.4.3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถาม พบว่า มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 34ฉบับ ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ต่อไป

3.4.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้แล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของคณะกรรมการ นำมาประมวลผลข้อมูลและนำสถิติทางการวิจัยทางสังคมศาสตร์มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D. เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ครู ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอแบบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดแล้วเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็น นำมาเรียงเสนอในรูปแบบการบรรยาย โดยหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำเสนอการบรรยาย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่

สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยาย

1. สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$f = \text{ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ}$$

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือมัธยฐานเลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนกลุ่มเป้าหมาย

3) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

$$IOC = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการหาสมมติฐานของการวิจัย

1) ทดสอบสมมติฐาน (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ t = ค่าที-เทสต์ (t- test)
- \bar{X}_1, \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
- S_1^2, S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
- n_1, n_2 = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

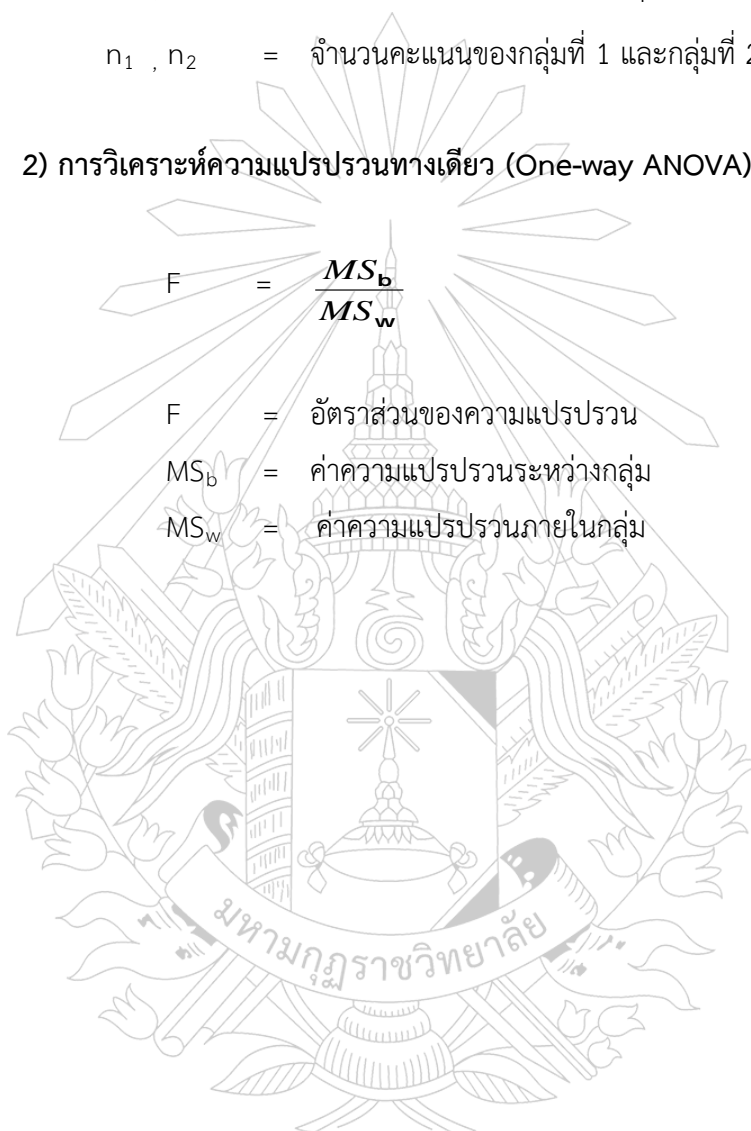
2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA): F-test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนด สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ “การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน	4	11.77
ครู กศน.ตำบล	28	82.35
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	2	5.88
รวม	34	100.00
2. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	8	23.53
5 – 10 ปี	11	32.35
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	15	44.12
รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นครู กศน.ตำบล จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 เป็นครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 และเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 32.35 และมีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงไว้ในตาราง 4.2 – 4.7

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ระดับการบริหารจัดการ			
	μ	σ	อันดับ	ระดับ
1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.15	0.40	3	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.08	0.46	4	มาก
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้	4.15	0.37	2	มาก
4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	4.17	0.44	1	
5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.02	0.54	5	มาก
เฉลี่ย	4.12	0.37		มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ครู มีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.12$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ($\mu=4.17$) รองลงมาคือด้านการให้บริการเรียนรู้ ($\mu=4.15$) ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\mu=4.15$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu=4.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ($\mu=4.02$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ระดับการบริหารจัดการ			
		μ	σ	อันดับ	ระดับ
1	สำรวจความต้องการในการพัฒนาการศึกษา	4.21	0.59	2	มาก
2	วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการด้านการจัดกิจกรรม	4.09	0.57	3	มาก
3	การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนเพื่อการวางแผนกิจกรรมและโครงการ	4.06	0.60	4	มาก
4	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกิดทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.26	0.62	1	มาก
เฉลี่ย		4.15	0.40		มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.15$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกิดทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\mu=4.26$) รองลงมาคือ สำรวจความต้องการในการพัฒนาการศึกษา ($\mu=4.21$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนเพื่อการวางแผนกิจกรรมและโครงการ ($\mu=4.06$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อ
สร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระดับการบริหารจัดการ			
		μ	σ	อันดับ	ระดับ
1	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาของชุมชนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	4.15	0.70	2	มาก
2	การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.24	0.70	1	มาก
3	มีการประเมินความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมา วางแผนการเรียนการสอน	4.09	0.62	3	มาก
4	ใช้กระบวนการวิจัยและการจัดความรู้เป็นกระบวนการ สำคัญในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา	3.85	0.78	5	มาก
5	นำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริมประสิทธิภาพการ เรียนการสอน	4.06	0.65	4	มาก
เฉลี่ย		4.08	0.46	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.24$) รองลงมา คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ($\mu = 4.15$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้กระบวนการวิจัยและการจัดความรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ($\mu = 3.85$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการให้บริการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการให้บริการเรียนรู้	ระดับการบริหารจัดการ			
		μ	σ	อันดับ	ระดับ
1	การสำรวจความต้องการของประชาชน	4.18	0.63	3	มาก
2	ความสามารถให้บริการด้านอินเทอร์เน็ต	4.12	0.69	5	มาก
3	การจัดทำข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อมให้บริการ	4.12	0.59	4	มาก
4	จัดทำและจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการฝึกอาชีพ	4.29	0.63	1	มาก
5	สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ พอเพียง	3.97	0.76	6	มาก
6	ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	4.24	0.70	2	มาก
	เฉลี่ย	4.15	0.37		มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการให้บริการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดทำและจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการฝึกอาชีพ ($\mu = 4.29$) รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($\mu = 4.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ พอเพียง ($\mu = 3.97$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณีโดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	ระดับการบริหารจัดการ			
		μ	σ	อันดับ	ระดับ
1	มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมชน อย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ชาติ ศาสนา	4.26	0.62	2	มาก
2	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนมาก	4.06	0.74	5	มาก
3	การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การส่งเสริม การอ่าน การบริการสื่อ (สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุ)	4.09	0.57	4	มาก
4	จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น	4.18	0.67	3	มาก
5	การมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้	4.26	0.57	1	มาก
	เฉลี่ย	4.17	0.44		มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณี เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ ($\mu = 4.26$) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมชน อย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ชาติ ศาสนา ($\mu = 4.26$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนมาก ($\mu = 4.06$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อที่	ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	ระดับการบริหารจัดการ			
		μ	σ	อันดับ	ระดับ
1	การใช้ประโยชน์ จากแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง	4.26	0.75	1	มาก
2	การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือหรือเอกสารความร่วมมือกับเครือข่ายให้ความร่วมมือกับเครือข่ายหรือผู้เกี่ยวข้องในชุมชน	4.03	0.67	2	มาก
3	ภาคีหรือเครือข่ายให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์	3.97	0.72	4	มาก
4	เครือข่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผล	3.85	0.78	5	มาก
5	รายผลต่อชุมชนและภาคีเครือข่าย	4.00	0.70	3	มาก
เฉลี่ย		4.02	0.54		มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ประโยชน์ จากแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.26$) รองลงมา คือ การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือหรือเอกสารความร่วมมือกับเครือข่ายให้ความร่วมมือกับเครือข่ายหรือผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ($\mu = 4.03$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เครือข่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผล ($\mu = 3.85$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงไว้ในตาราง 4.8 – 4.11

**ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการ
การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามสถานภาพ**

การบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์	สถานภาพ (n=34)								
	ครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน (n=4)			ครู กศน.ตำบล (n=28)			ครูประจำศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน (n=2)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
	1. ด้านการวางแผนจัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	4.06	0.38	มาก	4.17	0.43	มาก	4.13	0.18
2. ด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.25	0.53	มาก	4.06	0.47	มาก	4.00	0.00	มาก
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้	4.00	0.24	มาก	4.17	0.40	มาก	4.17	0.00	มาก
4. ด้านการสนับสนุน กิจกรรมของชุมชนและ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี	4.15	0.50	มาก	4.17	0.45	มาก	4.20	0.28	มาก
5. ด้านการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้	4.25	0.53	มาก	3.96	0.55	มาก	4.40	0.28	มาก
รวม	4.14	0.35	มาก	4.11	0.39	มาก	4.18	0.15	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามสถานภาพ ทั้งโดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อ
สร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่

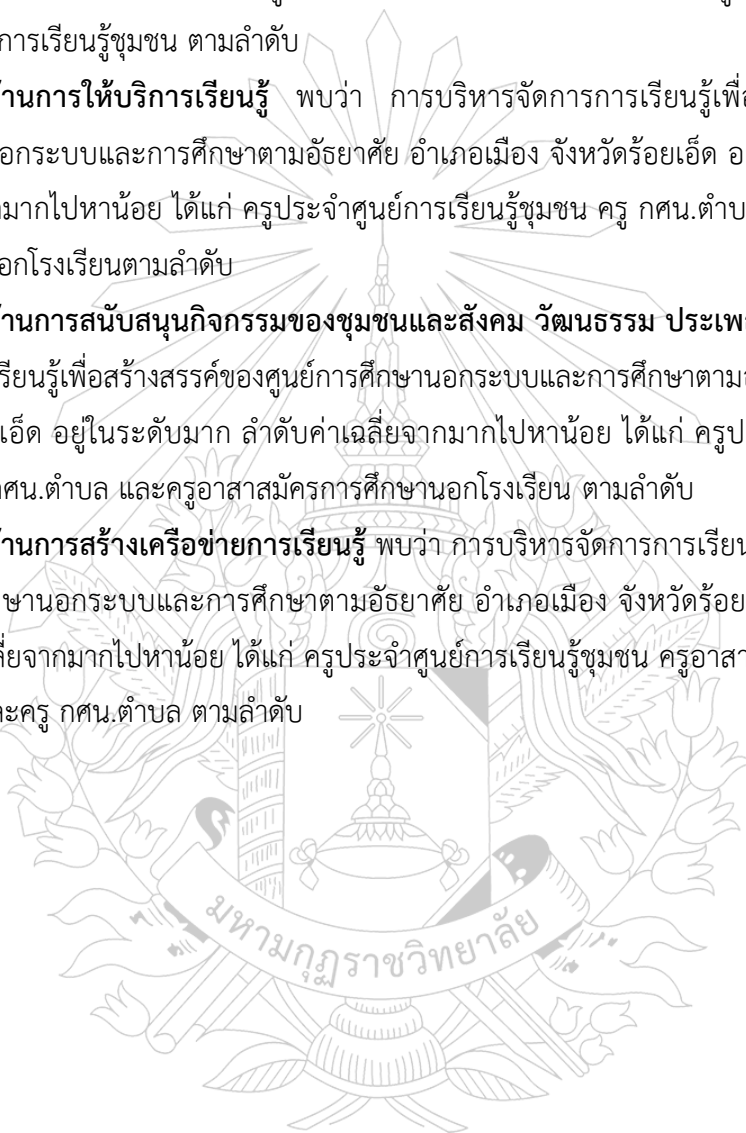
ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครู กศน.ตำบล ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ตามลำดับ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ครู กศน.ตำบล และครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามลำดับ

ด้านการให้บริการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครู กศน.ตำบล และครูอาสาสมัคร การศึกษาออกโรงเรียนตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี พบว่า การบริหาร จัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ครู กศน.ตำบล และครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ตามลำดับ

ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครูอาสาสมัครการศึกษาออก วิทยาลัย และครู กศน.ตำบล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามสถานภาพ

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อ สร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	DF	MS	F	P
1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.12	0.89
	ภายในกลุ่ม	5.33	31	0.17		
	รวม	5.38	33			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.32	0.73
	ภายในกลุ่ม	6.82	31	0.22		
	รวม	6.96	33			
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	0.36	0.70
	ภายในกลุ่ม	4.53	31	0.15		
	รวม	4.63	33			
4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของ ชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	ระหว่างกลุ่ม	0.00	2	0.00	0.01	0.99
	ภายในกลุ่ม	6.41	31	0.21		
	รวม	6.41	33			
5. ด้านการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.59	2	0.29	1.01	0.38
	ภายในกลุ่ม	8.99	31	0.29		
	รวม	9.58	33			
ค่าเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.04	0.96
	ภายในกลุ่ม	4.56	31	0.15		
	รวม	4.57	33			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการ การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตาม อัยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน

การบริหารจัดการการ เรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์	สถานภาพ (n=34)								
	ต่ำกว่า 5 ปี (n=8)			5 - 10 ปี (n=11)			ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (n=15)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการวางแผนจัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	4.22	0.21	มาก	4.05	0.50	มาก	4.20	0.41	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	4.08	0.50	มาก	4.00	0.42	มาก	4.13	0.49	มาก
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้	4.25	0.43	มาก	4.11	0.41	มาก	4.13	0.33	มาก
4. ด้านการสนับสนุน กิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	4.20	0.50	มาก	4.05	0.47	มาก	4.24	0.39	มาก
5. ด้านการสร้างเครือข่าย การเรียนรู้	3.98	0.63	มาก	4.00	0.50	มาก	4.07	0.55	มาก
รวม	4.14	0.37	มาก	4.04	0.38	มาก	4.15	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีดังนี้

ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี ตามลำดับ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี ตามลำดับ

ด้านการให้บริการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และ 5 - 10 ปี ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี ตามลำดับ

ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 5 - 10 ปี และต่ำกว่า 5 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อ สร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	DF	MS	F	P
1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.10	0.58	0.56
	ภายในกลุ่ม	5.18	31	0.17		
	รวม	5.38	33			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.06	0.26	0.78
	ภายในกลุ่ม	6.85	31	0.22		
	รวม	6.96	33			
3. ด้านการให้บริการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2	0.05	0.36	0.70
	ภายในกลุ่ม	4.53	31	0.15		
	รวม	4.63	33			
4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของ ชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	ระหว่างกลุ่ม	0.23	2	0.11	0.57	0.57
	ภายในกลุ่ม	6.18	31	0.20		
	รวม	6.41	33			
5. ด้านการสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.03	0.09	0.92
	ภายในกลุ่ม	9.53	31	0.31		
	รวม	9.58	33			
ค่าเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.31	0.73
	ภายในกลุ่ม	4.48	31	0.14		
	รวม	4.57	33			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของระดับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของครูที่มี สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยค้นคว้า คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่า (f- test) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ครู มีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี รองลงมาคือด้านการให้บริการเรียนรู้ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพต่างกัน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอการอภิปรายผล ตามลำดับดังนี้

1. ครุมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ ของนักเรียน ดังที่ การปฏิรูปการเรียนรู้จาก Instructionism สู่ Constructionism ซึ่ง ปราณี ชาญณรงค์ (2542, หน้า 48) ให้ความหมายว่า Instructionism เป็นการเรียนการสอนแบบยึดถือผู้สอนเป็นศูนย์กลางรวบรวมสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน สอนให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ด้วยการจดจำจากผู้สอนเหมือนกับ ครูสอนอย่างไร เด็กก็ทำเช่นนั้น โดยมีหลักสูตรที่มีกรอบจำกัดมีทางเลือกน้อยแต่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ การเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสมกับวิชาพื้นฐานและความรู้ทั่วไปที่เป็นหลักใน การดำรงชีวิต หรือเป็นการสอนให้จำและรู้จักบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น การสอนที่หยุดลงโดยตัวผู้เรียนรับสิ่งที่สอนไว้ได้แต่ต่อยอดไม่ได้ คือ คิดต่อเองไม่ได้และไม่ก่อให้เกิดความสนใจอีกต่อไป เพราะผู้สอนเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ ผู้เรียนไม่เกิดความอยากรู้และไม่ได้เป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ การสอนแบบนี้จึงเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณโรจน์ ทองงาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ปินเครือ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดลำปางทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครุมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพต่างกัน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีระบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของครูเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงสถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน จึงทำให้ครู ที่มีสถานภาพ และประสบการณ์ ต่างกัน มีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ดังที่ วิทยา ด้านอรรถกุล (2546, หน้า 46) กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคนเรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังมีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน (Objectives) กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไร และต้องการอะไร จากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าจะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะบริหาร การดำเนินการต่างๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน 2) ทรัพยากรในการบริหาร (Resources) ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกย่อๆ ว่า 4 M's คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุเครื่องใช้ (Material) ความสามารถในการจัดการ (Management) 3) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิริยาระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้ง ทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย การนำเอาปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิริยาระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกัน การบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณโรจน์ ทองงาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการ ส่งผลต่อ การปฏิบัติงานของครู สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอมือง พบดังนี้ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการ โดยภาพรวม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากการวิจัย พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ครู จึงควรคงสภาพไว้และดำเนินการพัฒนาให้สูงขึ้น ส่วนในด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำนั้น ครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรที่จะหาแนวทางพัฒนาด้านนี้ให้สูงขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 ควรศึกษาปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร : ศรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ
- กอบกุล กลับอำไพ. (2556). การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2550). *สรุปการบรรยายพิเศษทางศน. ในปี 2551 เรื่องแนวโน้มการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยุคใหม่วันพฤหัสบดีที่ 25 ตุลาคมเวลา 9.00-12.00 น. ณ โรงแรมรามาร์คเดนมุข กรุงเทพมหานคร*. เอกสารประกอบการบรรยาย.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2537). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. 2535.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS*. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2524). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรุสภา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542.15 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2545). *รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎี และแนวการศึกษา (ค.ศ.1887-1970)*. พิมพ์ ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ จันทรพรหม. (2550). การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). *องค์การและการจัดการ*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2532). *เอกสารการสอนชุดพื้นฐานการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทยา ด้านอำนวยการ. (2546). *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม
- ศิริวรรณ ปินเครือ. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.*
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541. หน้า 251) *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2539). *การบริหารการปกครองกระทรวงมหาดไทย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
- สมยศ นาวิการ. (2546). *การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. บรรณกิจ.
- สำนักงานการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน (2549). *คู่มือดำเนินงานศูนย์การเรียนในชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท. ประชาจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2554). *การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. (2559). *ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ*. เข้าถึงโดย <http://www.roietpeo.go.th/index.php/5.html> พฤศจิกายน 2557. ออนไลน์.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2549). *กลยุทธ์ กคน. สู่การปฏิบัติของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ปีงบประมาณ 2548-2551*. กรุงเทพมหานคร : รังสีการ.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2544). *หลักปรัชญาของการศึกษาตลอดชีวิต ในเอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาดูตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 13 เล่มที่ 2. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). *หน่วยงานที่ให้บริการการศึกษานอกระบบ ในเอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาดูตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 13 เล่มที่ 2. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

อรุณโรจน์ ทองงาม. (2553). พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

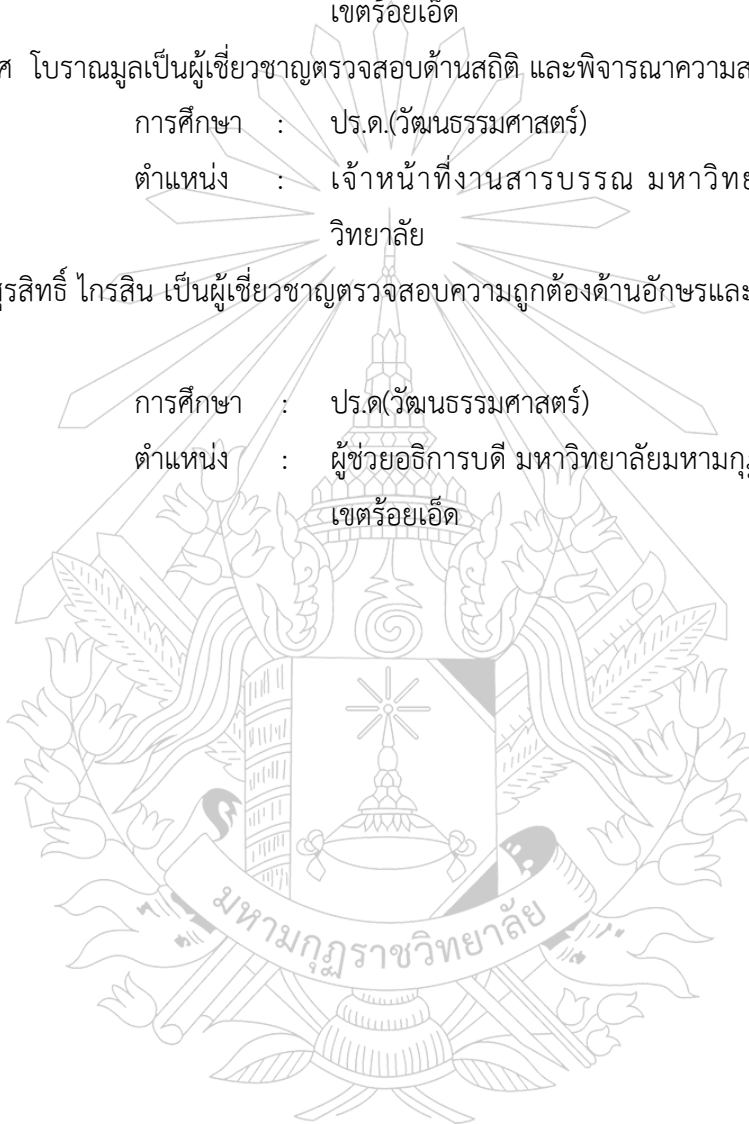

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

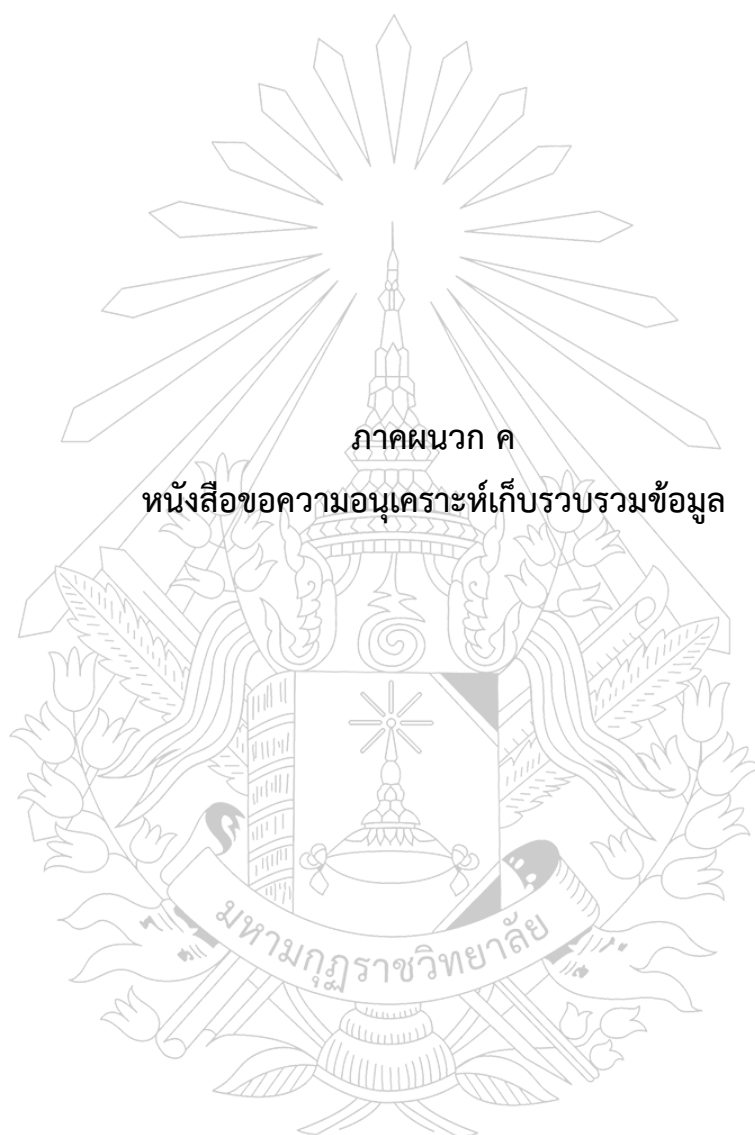
1. ดร.สมศรี แก้วกิตติ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านวิทยาการวิจัย และพิจารณาความสอดคล้อง
การศึกษา : ปร.ด(การบริหารการศึกษา)
ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตร้อยเอ็ด
2. ดร.ประพิศ โบราณมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านสถิติ และพิจารณาความสอดคล้อง
การศึกษา : ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์)
ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย
- 3.ผศ. ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านอักษรและความสอดคล้องของ
เครื่องมือ
การศึกษา : ปร.ด(วัฒนธรรมศาสตร์)
ตำแหน่ง : ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยา
เขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

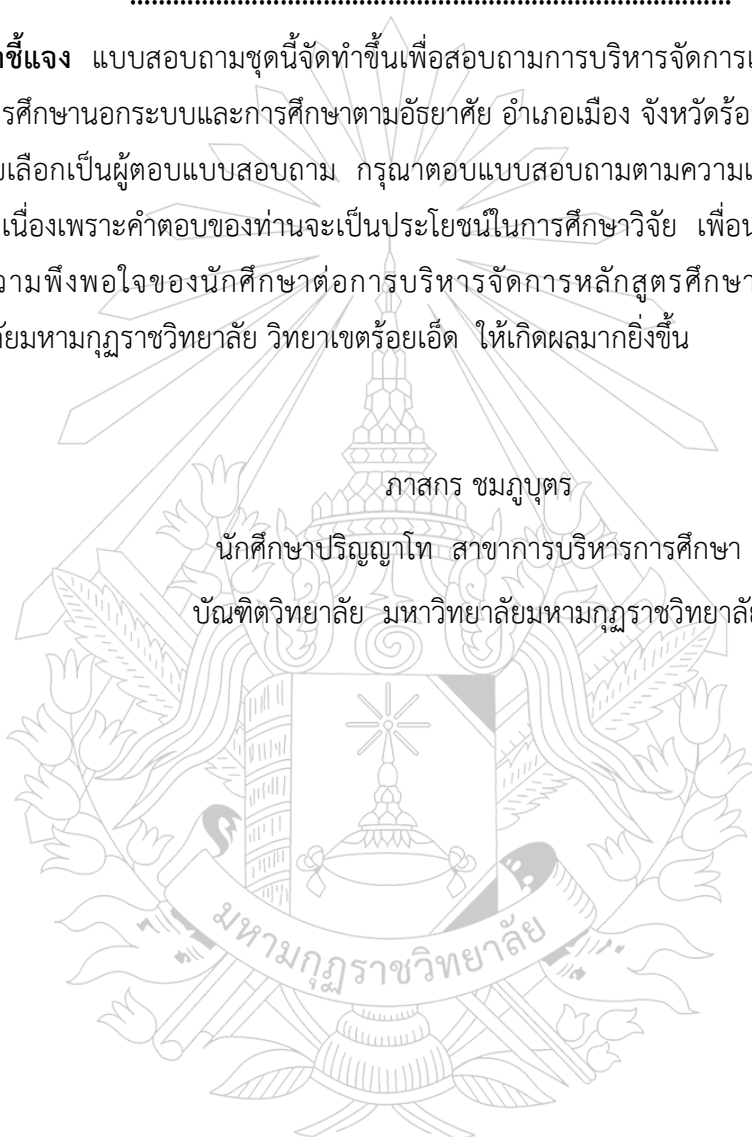
.....

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ท่านเป็นบุคคล
หนึ่งที่ได้รับเลือกเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตอบให้
ครบทุกข้อ เนื่องจากคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการ
ส่งเสริมความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการบริหารจัดการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์ ดร. ชมภูบุตร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ

1. ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
2. ครู กศน.ตำบล
3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2. ประสบการณ์ทำงาน

1. ต่ำกว่า 5 ปี
2. 5 - 10 ปี
3. ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจงโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำรวจความต้องการในการพัฒนาการศึกษามากน้อย เพียงใด					
2	วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ ต้องการด้านการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด					
3	การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนเพื่อการวางแผนกิจกรรม และโครงการมากน้อยเพียงใด					
4	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้ ความ เข้าใจเกิดทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์มีมากน้อยเพียงใด					

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มากน้อยเพียงใด					
6	การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ มากน้อยเพียงใด					
7	มีการประเมินความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมา วางแผนการเรียนการสอน มากน้อยเพียงใด					
8	ใช้กระบวนการวิจัยและการจัดความรู้เป็นกระบวนการ สำคัญในการแก้ปัญหาหรือพัฒนามากน้อยเพียงใด					
9	นำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริมประสิทธิภาพ การเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด					
	3. ด้านการให้บริการเรียนรู้					
10	การสำรวจความต้องการของประชาชนมากน้อย เพียงใด					
11	ความสามารถให้บริการด้านอินเทอร์เน็ตมากน้อย เพียงใด					
12	การจัดทำข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบพร้อม ให้บริการมากน้อยเพียงใด					
13	จัดทำและจัดหาวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการฝึกอาชีพ มากน้อยเพียงใด					
14	สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ พอเพียง มากน้อยเพียงใด					
15	ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมาก					

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	ระดับการบริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	น้อยเพียงใด					
16	4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณี มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมชน อย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ชาติ ศาสนา มากน้อยเพียงใด					
17	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
18	การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การ ส่งเสริมการอ่าน การบริการสื่อ (สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ วิทยุ) มากน้อยเพียงใด					
19	จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด					
20	การมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้มากน้อย เพียงใด					
21	5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การใช้ประโยชน์ จากแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาอย่าง ต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด					
22	การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือหรือเอกสารความ ร่วมมือกับเครือข่ายให้ความร่วมมือกับเครือข่ายหรือ ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน					
23	ภาคีหรือเครือข่ายให้ความร่วมมือในการเข้าร่วม กิจกรรมในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มากน้อย เพียงใด					
24	เครือข่ายมีส่วนร่วมในการติดตามผลมากน้อยเพียงใด					
25	รายผลต่อชุมชนและภาคีเครือข่ายมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่จะก่อให้เกิดการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีประสิทธิภาพ

1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

.....

.....

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

3. ด้านการให้บริการเรียนรู้

.....

.....

4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี

.....

.....

5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก จ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.53	14	0.69
2	0.80	15	0.60
3	0.71	16	0.67
4	0.56	17	0.51
5	0.70	18	0.47
6	0.76	19	0.79
7	0.74	20	0.63
8	0.45	21	0.56
9	0.61	22	0.70
10	0.72	23	0.64
11	0.58	24	0.68
12	0.61	25	0.57
13	0.78		

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ ในการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

ภาคผนวก ฉ

คำอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

คำอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การแปลผลค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อ
สร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

3. ด้านการให้บริการเรียนรู้

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

4. ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณี

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

5. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายภาสกร ชมภูบุตร
วัน / เดือน / ปีเกิด	วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2511
ที่อยู่ปัจจุบัน	53/1 บ้านตำแย หมู่ที่ 11 ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา	ระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	ข้าราชการ ตำแหน่ง ครู คศ.1

